

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

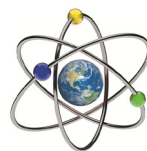
№3(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

*Elektron nashr. 534 sahifa,
16-mart, 2026-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woosyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Katta guruh tarbiyalanuvchilarida kasb haqidagi dastlabki tasavvurlarni shakllantirish metodikasini innovatsion ekotizim sharoitida takomillashtirish	18
Uralova Fotima Baxtiyor qizi	
Malakali sportchilarning kommunikativ qobiliyatlarini takomillashtirishda sotsiologik yondashuv (gandbolchilar misolida).....	23
G. A. Valiyeva	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida motor alaliyali bolalarni ruhiy va nutqiy rivojlantirish usullari	27
Suyunova Surayyo Ulash qizi	
Sog'lom bola ekotizimining asoslari: ovqatlanish, immunitet va rivojlanish	31
Israilova Xusnida Adilovna	
Mobil ilovalar yordamida mustaqil o'qishni rivojlantirish	37
Raximova Feruza Najmiddinovna	
Biologiya darslarida muammoli ta'lim texnologiyasini qo'llash orqali mantiqiy fikrlashni rivojlantirish	42
Dauekeeva Gulistan Orinbaevna	
Talabalarga ingliz tilidagi matnlarni kommunikativ metod yordamida o'qish texnikasini takomillashtirish usullari	46
Mo'minova Mahliyo Axrorjonovna	
Velosiped haydashning afzalliklari.....	49
Raxmonova Go'zal Bobir qizi	
Компетентностный подход как стратегическая основа модернизации образования и его реализация в преподавании русского языка как иностранного в Узбекистане	54
Мирзакбарова Севда Бахиддиновна	
Umumta'lim maktablarida texnologiya fani mashg'ulotlarini tashkil etishning zamonaviy yondashuvlari va metodlari.....	58
Ziyamova Gulbaxor Tulabayevna	
Типы аббревиации в русском и узбекском языках: сравнительно-типологический анализ.....	62
Рахмонова Бахтигул Пайзилловна	
Maktabgacha ta'limda nutqni rivojlantirish jarayonida didaktik o'yinlardan foydalanish metodikasi	65
Abidjonova Mushtariybonu Qobiljon qizi	
Tarbiyaviy tadbirlarni samarali tashkil etishda maktabgacha ta'lim tashkiloti va ota-onalarning o'zaro hamkorlik masalalari.....	71
Sanayeva Surayyo Bobonazarovna, Jabborova Shaxina G'affor qizi	
Qadriyatli yondashuv asosida talabalarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalash mexanizmlarini takomillashtirish ..	76
G'aybullayev Quvonchbek G'olibovich	
Maktab o'quvchilarida stressga barqarorlik namoyon bo'lishining psixologik tahlili	83
Ismoilova N. Z.	
Yoshlar ma'naviyatini shakllantirishda milliy qadriyatlarning o'rni.....	87
Karshiyev Jaxongir Abdirayimovich	
Funksional savodxonlikni rivojlantirishda o'qish savodxonligining o'rni va ahamiyati	91
Xatamova Munisa Mamadulla qizi	
Transformatsiyalash tizimi asosida o'quvchilarning loyihalash kompetensiyalarini rivojlantirish samaradorligi	95
Jurayeva Zulayxo Islomovna	
Zamonaviy boshqaruv nazariyalarida rahbar muloqoti (transformatsion, kommunikativ va ishtirokchi boshqaruv yondashuvlari asosida).....	102
Islamova Difuza Dilshodovna	

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida pedagogik kompetentlikni tabaqalashgan yondashuv asosida rivojlantirish mazmuni	107
Begmatova Nasiba Mengnarovna	
Bo'lajak maxsus pedagoglarni inklyuziv ta'limda subyektlar faoliyatini o'rgatish metodikasi	112
Dilshodov Abrorjon Dilshodjon o'g'li	
Pre-Reading Activities to Enhance Foreign Language Reading Comprehension: Reading "The Adventures of Tom Sawyer" in 10–11 Grades	118
Djumaniyazova Zulfiya Kaliyevna	
Nutq aktlarini o'rgatishda autentik materiallardan foydalanishning metodik imkoniyatlari (filologik yo'nalish talabalari misolida)	122
Fayzulloeva Chevar G'ayrat qizi	
Yangi O'zbekistonda talaba-yoshlarni milliy yuksaltirishda jadid-marifatparvarlari ilgari surgan g'oyalarning o'rni va roli	125
Mamadaliyev Abduvohid Maxsitaliyevich	
Gimnastikaning O'zbekistonga kirib kelish va rivojlanish tarixi	128
N. Q. Mamasidova	
Uglevodorodlar tarkibini aniqlashda massa ulushiga asoslangan reflektiv yondashuv (7-9-sinflar misolida)	131
Maxamadiyev Sharofiddin Jumaboyevich, Smanova Zulayxo Asanaliyevna	
Screencasting materiallarini yaratish va ularni o'quv jarayonida qo'llash	134
Maxmudova Dilfuza Meliyevna, Ergashov Niyozxon Ilyozxon o'g'li	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda so'z shakllanishini psixolingvistik asoslari	137
Moxirabonu G'aniyeva Adxam qizi	
Maktabgacha ta'limdagi muammolar va yechimlar: o'zbekiston respublikasi tajribasi	140
N. Sh. Miryusupova	
Interaktiv kartografik resurslar va ularning ta'lim jarayonida qo'llanilishining didaktik, kognitiv hamda metodik asoslari	143
Olimova Aziza Abdullayevna	
Mentorlik tizimining tarixiy ildizlari va rivojlanish bosqichlari	147
Oxunova Dilnoza Qaxxorjonovna, Abdumannonova Durdonaxon Shuxratjon qizi	
Talabalarining psixologik holati va stress omillarining prokrastinatsiyaga ta'siri hamda mustaqil ta'lim faoliyatini qo'llab-quvvatlash usullari	150
Razakov Farxod Kuvondikovich, Rajabov Hikmat Toshevich	
Talabalarni stulda o'tirgan qiyofachi portreti ranglavhasini ishlashga o'rgatish metodikasi	154
Sadatov Chori Xolmuradovich	
Organik kimyo fanini o'qitishda teskari ta'lim va texnologiyalarning ahamiyati	158
Umrbekova Maftuna Ulug'bek qizi, Babanazarova Ayzada Omirbaevna, Abdulkakimova Gulziyba Ziyatdinovna	
Duduqlanishni bartaraf etishda kompleks metodlarini qo'llashning samaradorligi	162
Xasanova Barnoxon Abdusattor qizi	
Shaxsga yo'naltirilgan yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning pedagogik kompetentligini takomillashtirish	165
Xolbozorova Nasiba Xolbozar qizi	
Проектирование персонализированных образовательных сценариев в дошкольном образовании средствами генеративного искусственного интеллекта	168
Пак Диана Александровна	
Bo'lajak pedagoglarni tayyorlashda STEAM yondashuvining roli	170
Atenov Jandarbek Dayrabay o'g'li	
Innovatsion ta'lim muhitida talabalarining kasbiy muloqot kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik asoslari	173
Bo'ltakov Sanjarbek Xazratqul o'g'li	
Alohida ta'lim ehtiyojlari mavjud bo'lgan bolalar uchun inklyuziv ta'lim tizimining ahamiyati	176
Mehmonova Nodiraxon Yusufxon qizi	

Duduqlanish nutq kamchiligini korrektsiyalashning maxsus va integratsiyalashgan texnologiyalarini rivojlantirish.....	180
Boxodirova Gulasalxon Ibrohimovna	
Эссе как инструмент формирования и диагностики компетенций в системе высшего образования .	184
Шейхмамбетов Сервер Рефикович	
Matallar va folklor hikoyalari: maktabgacha ta'lim tashkilotlarida interaktiv dars texnologiyalari.....	188
Azimova Nodira Hikmatovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda jismoniy sifatlarni rivojlantirish va ularni sportga yo'naltirishning pedagogik asoslari.....	191
Norboyev Komiljon Jurakulovich, Rustamova Kamola Xayrulla qizi	
Oliy ta'lim muassasalarida ijtimoiy-gumanitar fanlarning o'qitilishining ahamiyati.....	194
Burkhanova Sabo Tulanovna	
Oliy ta'lim muassasalarida O'zbekistonning eng yangi tarixini o'qitishning metodologik asoslari va muammolari	197
Norbutayeva Guzal Abdig'ofurovna	
Ta'lim tashkilotlarida sifadni boshqarish jarayonlarini tizimli rejalashtirishning nazariy va amaliy asoslari.....	200
Abdurashit Karimovich Avliyakov	
Tarbiya darslari samaradorligini oshirishda abdulla avloniy pedagogik hikmatlaridan foydalanishni metodik tashkil etish.....	204
Daliyeva Eliza Zokir qizi	
Badiiy-tarixiy meros asosida bo'lajak pedagoglarning refleksiv tafakkuri va kasbiy identifikatsiyasini rivojlantirish	207
Qodirova Mavluda Maxodir qizi	
Adabiyot darslarida lirik asarlarni vizual yondashuvlar asosida o'qitish usullari.....	210
Sobitova Mahmudaxon Shuxratbek qizi	
ESG tamoyillarini ta'lim tizimiga joriy etish orqali talabalarda ekologik, ijtimoiy va boshqaruv ko'nikmalarini shakllantirish	216
Tursunova Shahzoda Baxromovna	
Социально-психологические факторы нарушения психологического здоровья в семье	219
Гулру Тургунова	
O'zini tarbiyalash (self-development) g'oyasining Ibn Sino ta'limotidagi o'rni	229
Usmanova E'zoza Zokirjonovna	
Оценка динамики физиологических показателей волейболистов 12–16 лет в предсоревновательный и соревновательный периоды.....	234
Умматалиева Шерзода Шерали угли	
Individual sport turlarida sportchilarning natijadorlik kompetensiyasini motivatsion omillar asosida shakllantirish.....	239
Baratov Nasriddin Karshibayevich	
O'smirlarda internetdan ortiqcha foydalanishning psixologik oqibatlarini	243
Fayziyeva Nodira Sobirovna	
Transakt analiz: shaxslararo muloqotni tahlil qilishning nazariy va amaliy asoslari	247
Nilufar Sayfidinovna Sangirova	
Inklyuziv ta'lim jarayonini boshqarish mexanizmlarini rivojlantirish (umumiy o'rta ta'lim maktablari misolida)	252
Abdug'aniyev Abdurauf Abdumannonovich	
O'zbek milliy kurashining tarixiy rivojlanish bosqichlari va uning yoshlar tarbiyasidagi pedagogik ahamiyati.....	257
Xomudjonova Feruza Komiljon qizi, Almardanov Xasan Asqarovich	
Belbog'li kurashning shakllanishi va rivojlanish tarixi: jismoniy tarbiya tizimidagi o'rni va metodik imkoniyatlari	261
Xomudjonova Feruza Komiljon qizi, Norqizilov Muxammadbek Sherali o'gli	

Dzyudo kurashining tarixiy evolyutsiyasi va uning ta'lim jarayonida kompetensiyaviy yondashuv asosida qo'llanishi	265
<i>Xomudjonova Feruza Komiljon qizi, Norqobilov Jamshid G'ulomovich</i>	
Dzyudo kurashining tarixiy evolyutsiyasi va uning ta'lim jarayonida kompetensiyaviy yondashuv asosida qo'llanishi	270
<i>Xomudjonova Feruza Komiljon qizi, Nurullayev Fazliddin Murodulla o'gli</i>	
Raqamli muhitda shaxs xulq-atvori dinamikasi (bolalik va o'smirlar misolida)	275
<i>Raimdjanov Mirkarim Tolibjon o'g'li</i>	
O'quvchilarning intellektual qobiliyatlarini oshirishning pedagogik va psixologik asoslari	278
<i>Suvanova Baxtigul Baxridinovna</i>	
Xalqaro tajriba asosida o'quvchilarda tadbirkorlik ko'nikmalarini shakllantirish mexanizmlari	283
<i>Azimov I. T., Mirzayeva N. I.</i>	
Boshlang'ich sinflarda ingliz tili o'qitishda didaktik vositalardan foydalanish	288
<i>Ziyaboyeva Sevara Saydullayevna</i>	
Yuqori malakali o'rta masofaga yuguruvchilarning jismoniy rivojlanish dinamikasi	292
<i>Nazarov Nuriddin Baxranovich</i>	
Maktab direktorining partisipativ boshqaruv faoliyatida qarorlar qabul qilish jarayonida ishtirokchilarning roli	297
<i>Jabborova Yulduzxon Hasan qizi</i>	
Tibbiyotda nizoli vaziyatlar va ularni bartaraf etish usullari	301
<i>Olimova Dono Shakirovna, Baxtiyorova Shahnoza Mansurbekovna</i>	
Ichki kasalliklarni tashxislashda klinik fikrlashning o'rni	304
<i>Tilavova Muqaddas, Hasanova Munisa, Mamatqulova Fayzo, Hakimova Xonbuvi Hakimovna</i>	
Транснациональные компании и проблема суверенитета национального государства	307
<i>Ф. Равшанов, Л. Сохибова</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarda o'quv-biluv faoliyati motivatsiyasini rivojlantirishning pedagogik ahamiyati	311
<i>Muhammadiyeva Manzura Maratovna, Musulmonova Sabrina Akmal qizi</i>	
Texnologik ta'limda xorijiy tajriba	316
<i>Lochinbek Abdirasulov</i>	
Talabalarda ilmiy-tadqiqot ko'nikmalarini rivojlantirishning nazariy-metodologik asoslari	319
<i>Saffarova Mohidil Axmadovna, Mustafayeva Feruza Anvar qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ona tili darslaridagi asosiy resurslari: "ona tili" darsligi, mashq daftari, o'qituvchi kitobi ta'lim samaradorligini oshirishning muhim omili sifatida	324
<i>Soatova Hilola Shuhrat qizi</i>	
Harbiy vatanparvarlik tarbiyasi – zamonaviy jamiyat taraqqiyotining muhim omili sifatida	328
<i>R. D. Mustayev, H. F. Abduvositov</i>	
Русскоязычная литература Узбекистана современного периода: проблематика, поэтика и художественный анализ	332
<i>Чернова Татьяна Алексеевна</i>	
O'smirlar orasida tengdoshlar bosimi va uning psixologik ta'siri	335
<i>Toshpo'latova O'g'loy Baxtiyor qizi</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning maktabgacha yoshdagi bolalarda iste'mol madaniyatini shakllantirish jarayonida targeting yondashuvining pedagogik nazariy asoslari	339
<i>D. G. Umnov</i>	
Ona tili darslarini ikkinchi til tamoyillari asosida tashkil etish masalalari	344
<i>Maxkamova Guluzroxon Abdumutalibovna</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida mustaqil ishlarni pedagogik jihatlardan tashkil etishning nazariy va amaliy aspektlari	347
<i>Mahkamov Mahammadjon Dadajonovich</i>	
Boshlang'ich sinflarda interfaol metodlar asosida dars jarayonini takomillashtirish metodikasi	351
<i>Muhammadjonova Durdonaxon Bahromjon qizi</i>	
Tarix darslarini modellashtirishda pedagogik metodlar tasnifi va ularning samaradorligi	354
<i>Ikrom Qodirov</i>	

Hadassah gospital maktabi modelining o'ziga xos xususiyatlari, pedagogik samaradorligi va uni O'zbekiston gospital maktablariga tatbiq etishning ahamiyati	357
<i>Abdullayev Aziz Habibullayevich, Ochilov Orazbek Qosim o'g'li, Alimova Dono Abbosxanovna</i>	
Davlat boshqaruvi tizimida korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholash va prognozlash metodologiyasi.....	361
<i>Amirxo'jayev Shukurjon Qurbonovich, Sotvoldiyev Akbarjon Umidjon o'g'li</i>	
Neyropedagogik yondashuv asosida o'quvchilarda pozitiv fikrlashni rivojlantirishning ilmiy-nazariy va amaliy asoslari	364
<i>Babakulova Dilnoza Ramazonovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda nutqiy nuqsonlarning oldini olish va o'quvchilarning talaffuz madaniyatini shakllantirish metodikasi	367
<i>Baxtiyorova Nastarin Baxriddinovna, Daminova Dilbar Melimurodovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining bilim olishga qiziqishini oshirishda gamifikatsiya elementlaridan foydalanishning nazariy-metodik asoslari.....	370
<i>G'aniyeva Gulxayyo Islom qizi, Raxmatova Shaxlo Mansurovna</i>	
Ingliz tili darslarida kitobxonlik ko'nikmalarining o'ziga xosligi	373
<i>Jo'raboyeva Turg'unoy Ikromjon qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida lingvokognitiv kompetentlikni rivojlantirishning didaktik tizimi.....	377
<i>Kozimova Sadoqat</i>	
Umumta'lim maktablarida tabiiy fanlar (science)ni o'qitish orqali ekologik savodxonlikni shakllantirishning pedagogik asoslari	380
<i>Majitov Turg'unali Anvar o'g'li</i>	
Oilaviy munosabatlarda manipulyativ muloqot indikatsiyasi: psixologik tahlil va eksperimental natijalar	383
<i>Nishanova Zulfizar Yashin qizi</i>	
Bo'lajak mutaxassislarining kasbiy tayyorgarligini takomillashtirishda raqamli ta'lim texnologiyalarining o'rni.....	386
<i>Nurulloyev Firuz No'monjonovich</i>	
Talabalarining kasbiy kompetensiyalarini shakllantirishning tarixiy-pedagogik asoslari (ma'rifatparvar mutafakkirlar merosi misolida).....	390
<i>Sabirov Kaxramon Bektursun o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'lim yoshidagi 5-6 yoshli bolalarda muammoli vaziyatlarni mustaqil yechish qobiliyatini shakllantirish metodikasini takomillashtirish.....	393
<i>Tillayeva Vasila O'ktam qizi</i>	
Kritik fikrlash kompetensiyasining pedagogik va didaktik mazmuni	398
<i>Tursunaliyev Shaxzod Sherali o'g'li</i>	
Kurashchi qizlarning texnik harakatlarini kinematik va kinetik modellashtirish	402
<i>Xomudjonova Feruza Komiljon qizi</i>	
Oliy ta'limda ishga doir muloqot asoslari fanini o'qitish orqali talabalarning og'zaki fikrlash va nutq faoliyatini rivojlantirish	406
<i>Yuldasheva Dilnoza Bekturodovna</i>	
Роль онлайн-платформ и образовательных сервисов в формировании ответственности студентов.....	409
<i>Гуламов Жасур Баходирович</i>	
Изучение изменений полярного переключения негативных и позитивных эмоций средового воздействия в процессе развития/реабилитации механизмов эмпатии	413
<i>Ягудин Дмитрий Рустамович</i>	
Produktiv nutq ko'nikmalari orqali nutq aktlarini o'qitish samaradorligi.....	421
<i>Sadikov Erkin Tursunovich</i>	
Проблемы формирования письменной коммуникативной компетенции у студентов выпускных курсов высших учебных заведений	424
<i>Раджабова Зебинисо Анваровна</i>	
Pedagogika sohasida yangi ilmiy yo'nalish – pedagogik innovatsiya.....	427
<i>M.U. Raxmanova</i>	

Muammoli o'qitish asosida kichik maktab yoshidagi o'quvchilarning ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirish.....	431
<i>Giyasova Shaxnoza Abdurafikovna</i>	
9–10 yoshli o'quvchilar orasidagi nizolarni korreksion yondashuv bilan boshqarish	435
<i>Qulmatov Sindorqul Ibragimovich, Yarbekova Yulduz Bahromjon qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda raqamli mediakompetentlikni rivojlantirish	439
<i>Mo'minova Madina, Mamasodiqova Saida</i>	
Разработка приложения для визуализации и анализа решения задач линейного программирования.....	442
<i>Маматов Ислонбек Ильесович, Бурунова Муниса Баходировна</i>	
Mustaqil ta'lim topshiriqlarini integrativ modellashtirish tashkiliy-metodik muammo sifatida	448
<i>Ibroximova O'g'iloy Inomjon qizi</i>	
Boshlang'ich ta'limda axloqiy tarbiyani baholash va "tarbiya kundaligi"ni joriy etish metodikasi.....	451
<i>Norimboyeva Sarvinov Abror qizi, Norimboyeva Sarvinov Abror qizi</i>	
Talabalarda vatanparvarlik fazilatlarini rivojlantirishning nazariy-pedagogik va didaktik asoslari	456
<i>Xaydaraliyev Xurshid Xamidullayevich</i>	
Zamonaviy yosh oilalarda gender munosabatining o'rganilganlik holati	462
<i>Abduqayumova Gulnoza Karimjon qizi</i>	
Arifmetik progressiyani o'qitishda "progressiya konstruktori" amaliy-tadqiqot metodining samaradorligi....	466
<i>Abdurahmonova Zamira Raxmatullayevna</i>	
Maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabalarining kasbiy kompetentligini shakllantirishning mazmuni.....	471
<i>Ashurova To'lg'anoy Ergashevna</i>	
Onlayn shaxmat platformalarining boshlang'ich sinf o'quvchilari tafakkuriga ta'siri	475
<i>Boboqulov Chori Urolovich</i>	
Ta'lim tizimida boshqaruv samaradorligini oshirish.....	480
<i>Kadirkulov Dilmurod Alimahamedovich</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda muloqot madaniyatini shakllantirish mezonlari.....	485
<i>Mirsagatova Nargiza Sayfullayevna</i>	
Communicative Language Teaching in Modern Classrooms: Strengths, Limitations, and Pedagogical Implications	490
<i>Mirzaliyeva Sarvinov</i>	
Pedagogika oliy ta'lim muassasasi talabalarining fizikadan metodik faoliyatga tayyorgarligini rivojlantirish	493
<i>Murtazayev Zohid Murtazayevich</i>	
Zo'ravonlikning inson ruhiyatiga salbiy ta'siri va oqibatlari	497
<i>Mutabarxon Maxsudova</i>	
STEM ta'limi sharoitida o'quvchilarning texnik tafakkurini rivojlantirishning transdisiplinar metodik modeli	501
<i>Normuxamedov Zarif</i>	
Jadidchilar asarlarida boshlang'ich ta'limga oid pedagogik qarashlarning nazariy asoslari	507
<i>Sariboyeva Aziza G'apur qizi</i>	
Pedagogika tarixida dars samaradorligini oshirish bo'yicha qarashlar va amaliyotdagi innovatsion loyihalar tahlili.....	510
<i>To'raqulova Feruza Jobir qizi</i>	
Yosh qizlarda shaxsiy mustaqillik va oilaviy mas'uliyat muvozanati	514
<i>To'xtamatova Nargiza, Boltaboyeva Marg'uba</i>	
Individual dars mashg'ulotlari orqali boksning faolligini aniqlash xususiyatlari	517
<i>Usmonov Mansur Qurbonmurotovich</i>	
Преимущества и недостатки использования виртуальных лабораторных работ по физике	522
<i>Тилова Турдихол Баратовна</i>	
Neyrolingvistik dasturlashning (NLD) nazariy va amaliy jihatlarini	529
<i>Xolikova Dilobarxon Maxsitovna</i>	

TALABALARDA VATANPARVARLIK FAZILATLARINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY-PEDAGOGIK VA DIDAKTIK ASOSLARI

UDK: 355.233.231

Xaydaraliyev Xurshid Xamidullayevich

Farg'ona davlat universiteti, jismoniy tarbiya nazariyasi kafedrasini mudiri,
pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

ORCID ID: 0009-9025-0373

Annotatsiya: Maqolada talabalarda vatanparvarlik fazilatlarini rivojlantirishning nazariy-pedagogik hamda didaktik asoslari tahlil qilinadi, mazkur jarayonning mazmuni, shakl va metodlari ilmiy jihatdan asoslab beriladi.

Kalit so'zlar: fazilat, yoshlar, globallashuv, tarbiya, tafakkur, tizim, kasb, rivojlanish.

Abstract: The theoretical, pedagogical, and didactic foundations of developing patriotic qualities in students are analyzed, and the content, forms, and methods of this process are scientifically substantiated.

Key words: virtue, youth, globalization, upbringing, thinking, system, profession, development.

Аннотация: Рассматриваются теоретико-педагогические и дидактические основы развития патриотических качеств у студентов, а также научно обосновываются содержание, формы и методы данного процесса.

Ключевые слова: добродетель, молодёжь, глобализация, воспитание, мышление, система, профессия, развитие.

KIRISH

Talabalarda vatanparvarlik fazilatlarini rivojlantirish tarbiya jarayoni bilan bog'liq. Chunki tarbiya shaxsda muayyan jismoniy, ruhiy, axloqiy, ma'naviy sifatlarni shakllantirishga qaratilgan amaliy pedagogik jarayon; insonning jamiyatda yashashi uchun zarur bo'lgan xususiyatlarga ega bo'lishini ta'minlash yo'lida ko'riladigan chora-tadbirlar yig'indisi hisoblanib, u insonning insonligini ta'minlaydigan eng qadimgi va abadiy qadriyatdir. Ayniqsa, vatanparvarlikning shaxsning axloqiy kamolotini belgilovchi ma'naviy fazilatlar sirasiga kirishini inobatga olsak, bu fazilat kasbiy faoliyatda muhim o'rin tutishi yaqqol namoyon bo'ladi.

Vatanparvarlik tarbiyasi – bu insonning yurtini mardlarcha himoya qilishga qodirligi va tayyorligi, talabalarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashning ma'naviy-axloqiy tizimidir. Vatanparvarlik fazilatini shakllantirishda tarbiyaning mazkur shakli o'z oldiga quyidagilarni asosiy vazifa qilib qo'yadi: talabalarda Vatanga muhabbat tuyg'usini mustahkamlash; har qanday faoliyatda mas'uliyat va javobgarlik hissini paydo qilish; qat'iyatlilik va yurtga sadoqat tuyg'usini shakllantirish.

Vatanparvarlik har bir insonning o'z yurti, hududi, milliy qadriyatlariga bo'lgan mehri va sadoqatidir. Talabalarda vatanparvarlik fazilatlarini rivojlantirish, ularni faol fuqarolarga aylantirish maqsadida pedagogik tizimda maxsus e'tibor talab etadi. Bugungi kunda globallashuv jarayonlari va turli madaniyatlarning aralashishi sharoitida vatanparvarlikni tarbiyalash yanada muhim ahamiyat kasb etmoqda.

XIX-asrning ikkinchi yarmi – XX-asr boshlarida yashab, ijod etgan mutafakkirlar o'z asarlarida bola tarbiyasiga, yoshlarda vatanparvarlik, milliy iftixor tuyg'usini kamol toptirishga alohida e'tibor berganlar.

Talabalarda vatanparvarlik fazilatlarini rivojlantirish – bu faqatgina ta'lim muassasalari vazifasi emas, balki butun jamoa mas'uliyatidir. Pedagogik tizimda amalga oshiriladigan chora-tadbirlar orqali yosh avlodning milliy hissiyatini shakllantirib borish zarur. Faqat shu tariqa biz kelajak avlodni mustaqil fikrlaydigan, o'z Vatani uchun xizmat qiluvchi fuqarolar sifatida tarbiyalashimiz mumkin bo'ladi.

Hozirgi kunda hukumatning yagona maqsadi insonparvar fuqarolik jamiyatini barpo etish, shuningdek, ijtimoiy-iqtisodiy hamda madaniy rivojlanishning yuqori bosqichlariga ko'tarish, jahon hamjamiyati safidan munosib o'rin egallashga yo'naltirilgan ezgu maqsadlarni amalga oshirishga xizmat qiladi. Ushbu maqsadlarning ijobiy natijaga ega bo'lishi, eng avvalo, yosh avlodga ilmiy bilimlar asoslarini puxta o'rgatish, ularda keng dunyoqarash hamda tafakkur ko'lamini hosil qilish, ma'naviy-axloqiy sifatlarni shakllantirish borasidagi ta'limiy-tarbiyaviy ishlarni samarali tashkil etishga bog'liqdir. Zero, yurtning porloq istiqbolini yaratish, uning nomini keng yoyish, yurtni rivojlangan mamlakatlar qatoridan joy egallashini ta'minlash yosh avlodni yetuk kadr, malakali mutaxassis qilib tarbiyalashga hamda vatanparvarlikni singdirishga bog'liqdir.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligi mamlakatlari olimlaridan A. Gayazov, V. Gladik, V. Jernov, V. Jurova, N. Irrolitova, T. Luginina, Z. Mazir, Ye. Mitina, L. Orinina, Y. Rodlesnaya, O. Roluxin, L. Rudchenko, Sh. Xayrulin, O. Yargin kabilar pedagogik jarayonda vatanparvarlikni tarbiyalash hamda fidoyilik, sadoqatlik va mas'uliyatlikni mustahkamlashning pedagogik asoslari yuzasidan ilmiy izlanishlar olib borgan.

Xorijlik olimlardan Ye. Banks, V. Berg, G. Biyesta, V. Link, D. Brown, B. Ward, M. Bown, K. Mutchlar talabalarda vatanparvarlik fazilatlarini rivojlantirish, "Tinchlik uchun ta'lim" g'oyasi asosida pedagogik faoliyatni amalga oshirishning turli jihatlarini yoritgan. P. Santiago, H. Mann, M. Georgelar o'quvchilarning vatanparvarlik tarbiyasining pedagogik asoslari hamda vatanparvarlik fazilatining shakllanganligini pedagogik tashxis etish masalalarini o'rgangan. V. Chinaph, U. Hartmann, H. Engelhaupt, T. Drogegar ijtimoiy va siyosiy ta'limning harbiy-vatanparvarlik tarbiyasidagi o'rni va ahamiyatini tadqiq etganlar. Shuningdek, talabalarda vatanparvarlik fazilatlarini rivojlantirishning psixologik jihatlarini X. Ingo, V. Grenni, T. Kellaxan, D. Morgan tomonidan tadqiq qilingan. R. Mixnerning demokratik jamiyatda milliylik va vatanparvarlik uyg'unligi, M. Viroli tomonidan vatanparvarlikning "muhabbat" tushunchasi bilan qiyosiy tahlili, S. Kautzning liberal demokratiya jarayonida vatanparvarlik g'oyalarining in'ikosi, J. Sitserning vatanparvarlikning diniy-ma'rifiy asoslariga tayangan tadqiqotlari ham muhim ahamiyat kasb etadi.

Ammo yuqoridagi tadqiqotlarda talabalarda vatanparvarlik fazilatlarini rivojlantirishda falsafa ta'limi imkoniyatlari, falsafiy yondashuvlarning ahamiyati, falsafiy metodlarning o'rni hamda axloqiy tarbiyaning samaradorligi masalasi maxsus o'rganilmagan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Professor Muhammadjon Quronovning fikricha, "insoniyat boshiga uzoq-yaqin tarixida qancha kulfat, kasofat tushgan bo'lsa, insonning o'z hayotiga, taqdiriga loqaydligi, beparvoligi sabab bo'lgan. Loqaydlik hodisasining mohiyatini aniqlash uchun, dastlab uning lug'aviy ma'nosi haqida tasavvurga ega bo'lish kerak. Buning uchun 'O'zbek tilining izohli lug'ati'ga qaralsa, loqayd degan so'z arab tilidan olinib: ahamiyat, e'tibor bermaslik; beparvolik, qiziqmaslik, befarqlik ma'nolarida ishlatilishi ko'rsatilgan. Darhaqiqat, insonning tashqi olam ta'sirini sezgan taqdirda ham, o'jarligi, mutaassibli oqibatida ongida qayd qilmasligi va amaliy faoliyatsizligi shu so'zda o'z ifodasini topgan". Bundan kelib chiqadiki, vatanparvarlik fazilati beparvo, befarq va bee'tibor insonlarga nisbatan qo'llanilmaydi. Shu ma'noda loqaydlikning qarama-qarshi ma'nosi sifatida daxldorlik tushunchasini qo'llash mumkinligi kelib chiqadi.

Talabalarda vatanparvarlik fazilatini rivojlantirish uchun ularda muayyan sifatlarning tarbiyalanishiga erishish talab etiladi. Bunday fazilatlar quyidagicha tasniflanadi:

- axloqiy fazilatlar – mehnatsevarlik, fidokorlik, vijdonlilik, adolatparvarlik, e'tiqodlilik;
- irodaviy fazilatlar – tirishqoqlik, jur'atlilik, matonatlilik, sabrlilik, qat'iyatlilik, mardlik, dovyuraklik;
- ratsional fazilatlar – bilimlilik, qobiliyatlilik, onglilik, topqirlik, o'tkir zehnlilik, izlanuvchanlik;
- huquqiy fazilatlar – huquqiy ong va madaniyat, huquqiy tafakkur, huquqiy bilim, ko'nikma va malaka, huquqiy mas'uliyat.

Bugungi kunda turli yot g'oyalar va mafkuralarni tarqatish ma'naviy kurash quroli sifatida yanada takomillashdi. Bu usul ilgari ham qo'llanilgan edi. Hozir ham jahon mafkuraviy kurash taktikasida turli yolg'onlarni tarqatish orqali targ'ibot va tashviqot qilish bilan bir darajaga qo'yilishi bejiz emas. Bunday harakatlar natijasida jamiyatni ma'nan buzish, davlat siyosatini obro'sizlantirish, yoshlarimizda o'ziga, oilasiga, kelajakka ishonchsizlik, befarqlik, mas'uliyatsizlik tuyg'ularini uyg'otish, ularda o'z Vatani, millati himoyasiga nisbatan loqaydlikni tarbiyalashga erishishga harakat qilinmoqda.

TAHLIL VA NATIJALAR

Shakllantiruvchi tajriba bosqichi (2015–2017-yillar)da talabalarda vatanparvarlik fazilatlarini rivojlantirishga qaratilgan pedagogik jarayonda quyidagi ishlar amalga oshirildi:

- tadqiqotning asosiy yo'nalishi aniqlab olindi;
- muammoning nazariy va amaliyotdagi holati o'rganilib, tahlil qilindi;
- ushbu yo'nalishda "Falsafa" fanini o'qitishda zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish holati tahlil etildi;
- tajriba-sinov ishlarini o'tkazish rejalashtirilgan OTMlardagi falsafa fani o'qitiladigan kafedralarning moddiy-texnik bazasi, o'quv-uslubiy asos va shart-sharoitlar mavjudligi o'rganilib chiqildi;
- rejalashtirilgan OTM va tajriba-sinov ishlarini o'tkazish uchun moddiy-texnik, ilmiy-uslubiy negiz (baza) va pedagogik shart-sharoitlar mavjudligi o'rganildi;
- rejalashtirilgan OTMlardagi professor-o'qituvchilar tajriba-sinov ishlarini o'tkazishga metodik jihatdan tayyorlandi;
- tajriba-sinov ishlarini o'tkazish uchun zarur bo'lgan materiallar tayyorlandi.

Birinchi – asoslovchi bosqichda tajriba-sinov ishlari predmeti bilan bog'liq bo'lgan holatlar o'rganilib chiqildi. Bu jarayonni ifodalovchi savollar, testlar tuzilib, ular asosida OTMlardagi falsafa fani o'qitiladigan birinchi va ikkinchi kurs talabalari bilan so'rovnomalar (test va anketalar) o'tkazilib, natijalari tahlil qilindi.

Tajriba-sinov ishlarining ikkinchi – ta'kidlovchi bosqichida maxsus tashkil etilgan mashg'ulotlarda OTMlardagi "Harbiy ta'lim" yo'nalishi uchun falsafa fanini o'qitishda axborot texnologiyalarini qo'llash orqali olingan so'rovnomalar hamda o'tkazilgan tadqiqotlar natijasida shunday xulosaga kelindiki, falsafa fanini talabalarga nazariy hamda amaliy o'rgatishda fanga oid elektron o'quv qo'llanmalarni harbiy ta'limning barcha fanlarida qo'llash mumkin.

Shakllantiruvchi tajriba bosqichi (2018–2019-yillar)da OTMlarning talabalari tomonidan falsafa fanini o'rganishga oid nazariy hamda amaliy bilim va ko'nikmalarining samaradorligini oshirish darajalari aniqlandi, ya'ni quyidagi ishlar amalga oshirildi:

- tajriba-sinov ishlarining ikkinchi bosqichida aniqlangan kamchiliklarga tuzatishlar kiritildi;
- o'tkazilgan tajriba-sinov ishlari natijalariga asoslangan holda ilmiy-uslubiy xulosalar chiqarildi va rasmiylashtirildi hamda tadqiqot natijalarini ilmiy-uslubiy asoslashda ularning ishning ilmiy farazi va maqsad-vazifalari bilan nechog'liq mushtarakligiga e'tibor berildi;
- tadqiqot ishlarining asosiy qismlaridan biri bo'lgan "Elektron o'quv qo'llanma" doimo nazoratda bo'ldi va ushbu elektron tizim orqali talabalar o'z-o'zini nazorat qilishni hamda o'z bilimlarini baholashni o'rgandilar;
- tadqiqot davomida to'plangan barcha ma'lumotlar matematik statistika metodlaridan foydalangan holda baholanib, uning ishonchiligi asoslandi va uslubiy ko'rsatmalarni o'quv jarayoniga joriy etishga oid tavsiyalar ishlab chiqildi.

Tajriba-sinov ishlarini amalga oshirish uchun 2020–2023-yillar mobaynida Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universitetining "Harbiy ta'lim" yo'nalishi, Farg'ona davlat universiteti va Buxoro davlat universitetining "Harbiy ta'lim" yo'nalishlari talabalari orasida anketa va test sinovlari o'tkazib borildi. Tajriba maydonlaridan sinov ishlariga jami 720 nafar talaba respondent sifatida qabul qilindi. Shuningdek, dissertant tomonidan tavsiya etilayotgan metodikaning samaradorligini xolis baholash maqsadida tajriba maydonlari bo'lgan OTMlardan jami 12 nafar (2020–2021-yillarda 6 nafar, 2021–2022-yillarda 6 nafar) amaliyotchi-o'qituvchilar ham jalb qilindi (1.1-rasm).

Tajriba guruhlarida mashg'ulotlar dissertant tomonidan ishlab chiqilgan yangi pedagogik texnologiya asosida, nazorat guruhlarida esa an'anaviy uslubda amalga oshirildi. Tajriba-sinov ishlari jarayonida tavsiya etilayotgan texnologiya bo'yicha dissertant va yuqorida bayon etilgan OTMlarning tegishli kafedra mutaxassis-lari ish olib bordilar.

Tadqiqot xususiyatidan kelib chiqib, amalga oshirilgan tajriba-sinov jarayonida milliy-ma'naviy qadriyatlarni o'rganishga yo'naltirilgan ilg'or pedagogik texnologiyaning samaradorligi o'rganildi.

Falsafa ta'limi asosida talabalarda vatanparvarlik fazilatlarini rivojlantirish metodikasini takomillashtirishda talabalarga bilimni yetkazishning muhim jihatlardan biri – namoyish etish, ko'rsatish, tushuntirish hamda amaliy bajarish usullari bugungi kunda mashg'ulotlarni samarali tashkil etishga katta yordam bermoqda.

1-jadval: Tajriba maydonlarida sinov ishlariga jalb etilgan respondent-talabalari va o'qituvchilar

OTMIlar nomi	2020-2021 yillar		2021-2022 yillar		Jami	
	Talabalar soni	O'qituvchilar soni	Talabalar soni	O'qituvchilar soni	Talabalar soni	O'qituvchilar soni
Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universitetining "Harbiy ta'lim" yo'nalishi	127	2	111	2	238	4
Farg'ona davlat universiteti "Harbiy ta'lim" yo'nalishlari	110	2	114	2	224	4
Buxoro davlat universiteti "Harbiy ta'lim" yo'nalishlari	113	2	125	2	238	4
Jami	360	6	360	6	720	12

Respondent-talabalarga "Vatanparvarlikni qanday tushunasiz?" degan savol bilan murojaat qilinganida, ularning 51,7 foizi Vatanni sevish deb tushunishi, 6,7 foizi esa tug'ilgan joyini sevish deb bilishlari aniqlandi. Ularning 5,7 foizi esa vatanparvarlik deganda armiyada xizmat qilishni tushunadilar. Respondentlarning 35,9 foizi esa vatanparvarlikni so'rovnoma keltirilgan variantlardan boshqacha tarzda, o'z shaxsiy fikrlari asosida izohlashgan.

Shuningdek, respondentlarga "O'zingizni chinakam vatanparvar deb hisoblaysizmi?" degan savol bilan murojaat qilinganda, ularning 67,4 foizi o'zlarini vatanparvar deb hisoblashadi. So'rovda ishtirok etganlarning 5,7 foizi o'zlarini hali vatanparvar emasligini tan olishgan bo'lsa, yana 26,9 foiz talabalar bu savolga javob berishga qiynalganini bildirishgan.

Respondentlarga "Qaysi kasb egalarini chinakam vatanparvar deb bilasiz?" degan savol berilganda, ularning 50,7 foizi harbiy soha xizmatchilarini vatanparvarlik timsoli sifatida ko'rsatgan. Ularning 3,4 foizi sportchilarni, 2,2 foizi san'atkorlarni va 8,9 foizi ustoz-murabbiylarni vatanparvar sifatida e'tirof etgan. Ijtimoiy so'rovda ishtirok etgan talabalarning 34,8 foizi esa turli kasb egalarini vatanparvarlik timsoli sifatida ko'rsatgan.

Shuningdek, talabalarga "Sizningcha, kimlarda vatanparvarlik tuyg'usi yuqori?" degan savol bilan murojaat qilinganda, respondentlarning 34,9 foizi harbiy soha xodimlarida vatanparvarlik tuyg'usi yuqori ekanligini ta'kidlagan, 29,2 foizi esa ozodlik qahramonlarida bu tuyg'u yuqori deb hisoblagan. So'rovda qatnashganlarning 5,6 foizi davlat arboblari vatanparvarlik tuyg'usi kuchli bo'ladi, deb fikr bildirgan. Shuningdek, 30,3 foiz respondentlar boshqa turli kasb egalarini ko'rsatgan.

Ijtimoiy so'rovlarda ishtirok etgan respondentlarning "Vatanparvarlikni ko'proq qaysi sohada namoyon etgan bo'ladingiz?" degan savolga javoblari quyidagicha taqsimlandi: 19,1 foizi ilm sohasida, 32,6 foizi ta'lim sohasida, 7,9 foizi san'at sohasida va 5,6 foizi tadbirkorlik faoliyatida o'z vatanparvarligini namoyon etishini bildirgan. Respondentlarning 34,8 foizi esa vatanparvarlikni namoyon etishning eng maqbul sohasi sifatida harbiy xizmatni ko'rsatgan.

Ma'lumki, vatanparvar shaxsga qo'yiladigan talablar yuqori bo'ladi. Shu sababli respondentlarga "Sizningcha, vatanparvar qanday bo'lishi kerak?" degan savol bilan murojaat qilindi. Ularning 34,6 foizi Vatanni sevuvchi va asrab-avaylovchi insonlarni haqiqiy vatanparvar deb hisoblaydi. 21,1 foizi Vatanga sadoqat va uni himoya qilishni asosiy mezon deb biladi. 17,2 foizi ma'naviyatlilik va halollikni muhim deb hisoblaydi. 14,8 foizi Vatan uchun jonini fido qilishni asosiy belgi sifatida ko'rsatadi. 12,3 foizi esa shaxs sifatida shakllangan va mas'uliyatli bo'lgan insonni haqiqiy vatanparvar deb hisoblaydi.

Talaba-yoshlarning vatanparvarlik haqidagi bilim darajasini aniqlashga qaratilgan so'rovlarda ularning o'zbek xalqiga xos qahramonlik dostonlarini bilish darajasi ham o'rganildi. Natijalar quyidagicha:

1. Alpomish	42.2%
2. Rustamxon	17.4%
3. Kuntug'mish	15.4%
4. Go'ro'g'li	12.1%
5. Ravshan	5.4%
6. To'maris	4.7%
7. Shiroq	2.8%

Ma'lumki, vatanparvarlik ko'plab omillar va vositalar asosida shakllanadi hamda turli yo'llar va usullar orqali mustahkamlanadi. Talaba-yoshlarning bu boradagi fikrlarini aniqlash maqsadida ularga "Vatanparvarlikni shakllantirishda qaysi omillar yuksak ahamiyatga ega?" degan savol bilan murojaat qilindi. Respondentlarning 42,4 foizi ma'naviy omillarni muhim deb hisoblaydi. 32,4 foizi haqqoniy yoritilgan tarixning o'rnini yuqori baholagan. 8,1 foizi madaniy omillarga e'tibor qaratgan. Shuningdek, 17,1 foiz respondentlar boshqa omillarning ham muhimligini ta'kidlagan.

Talaba-yoshlar o'rtasida vatanparvarlikni shakllantirishda imkoniyatlari kengroq sohalar:

Sohalar nomi	Javoblar miqdori
1. Kino	18.9%
2. Teatr	11.6%
3. Kitob	61.1%
4. Qo'shiq	2.1%
5. Internet	6.3%

Insonning o'z vatanparvarligini namoyon qilish imkoniyatlari va darajalarini baholash ham muhim hisoblanadi. Shu maqsadda respondentlarga "Vatanparvarlik ko'rsatishda qaysi jihatni muhim deb hisoblaysiz?" degan savol bilan murojaat qilindi. Javoblar tahlili ko'rsatishicha, so'rovda ishtirok etgan yoshlarning 58,4 foizi aqliy imkoniyatlarni birinchi o'ringa qo'yadi. Respondentlarning 4,5 foizi jismoniy imkoniyatlarni, 2,2 foizi lavozim-mansab imkoniyatlarini, 9,0 foizi esa hissiy imkoniyatlarni muhim deb hisoblaydi. So'rovlarda ishtirok etgan yoshlarning 25,9 foizi esa insonning vatanparvarligini namoyon etishda so'rovnomada keltirilmagan turli jihatlarni ko'rsatgan.

Savollarga berilgan javoblardan talaba-yoshlarning Vatanni sevish, asrash, himoya qilish va Vatan kelajigiga befarq emasligi kuzatiladi. Biroq natijalar tahlili yoshlarga vatanparvarlik va harbiy-vatanparvarlik tushunchalarining mazmun-mohiyatini to'g'ri tushuntirish, ularda bu fazilatlarini shakllantirish va mustahkamlashga qaratilgan targ'ibot-tashviqot ishlarining samaradorligini oshirish, bu borada ta'sirchan usul va vositalardan foydalanish zarurligini ko'rsatadi.

Quyida "Falsafa" fani bo'yicha yaratilgan o'quv qo'llanma asosida amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish metodikasi to'g'risida so'z yuritiladi. Ushbu o'qitish uslubida an'anaviy usullardan farqli ravishda o'qitishning maqsadi, mazmuni, shakli, vositasi va metodikasi kabi tarkibiy qismlar orasidagi uzviy bog'liqlik axborot texnologiyalarining usul va vositalari yordamida ta'minlanadi. Bu yerda asosiy o'qitish vositasi sifatida zamonaviy axborot texnologiyalari, multimediali elektron o'quv qo'llanma usul sifatida qo'llaniladi.

Bugungi kunda an'anaviy o'qitish usullari asosida talabalarni dars jarayoniga qiziqtirish, muammoli o'quv mashg'ulotlarini hamda mustaqil ishlash soatlarini samarali tashkil etish dolzarb masalalardan hisoblanadi. Shu bois fanlarni o'qitishni zamonaviy axborot texnologiyalari asosida olib borish maqsadga muvofiqdir. Axborot texnologiyalari asosida dars o'tish asosan o'qitilayotgan fanning mavzusiga tegishli jarayonlarni o'quv qo'llanmalar va virtual stendlar asosida obrazlar ko'rinishida ifodalash hamda talabalarga yetkazib berish orqali amalga oshiriladi.

Talabalarning mazkur bo'lim bo'yicha falsafiy bilim, ko'nikma va malakalarini shakllantirishda axborot texnologiyalari vositasida dars o'tish katta samara beradi. Talabalar o'quv materiallarining mazmunini to'liq tushunib yetishi uchun u raqamli texnologiyalar yordamida namoyish etiladi. Talabalarning kompyuterda tegishli mavzular ustida amaliy shug'ullanishi natijasida ularning falsafiy bilimlari ko'nikmaga, ko'nikmalari esa malaka darajasiga oshiriladi.

Tajriba-sinov ishlarini tashkil qilishda qo'yilgan maqsaddan kelib chiqqan holda talabalarning bilim darajasini ularning kelajakdagi faoliyatini e'tiborga olgan holda aniqlash vazifasi qo'yildi.

Tajriba-sinov ishining maqsadi elektron o'quv qo'llanmani pedagogik texnologiya sifatida ta'lim jarayoni amaliyotiga joriy etish yo'llarini aniqlash va ularning samaradorligini baholashdan iborat bo'ldi. Ushbu jarayonda asoslovchi (izlanuvchi) va ta'kidlovchi tajriba-sinov bosqichlari doirasida talabalarning falsafiy bilim, ko'nikma va malakalarining shakllanganlik darajasini aniqlashga qaratildi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Vatanparvarlik ona yurtining, xalqining tarixi va taqdiriga chuqur hurmat bilan qaraydigan, Vatan manfaatlari yo'lida fidoyilik namunalarini ko'rsatishga qodir bo'lgan shaxslarga xos fazilatdir. U Vatanga, xalqqa bo'lgan hurmat, muhabbat va ishonch tuyg'usi sifatida muayyan umumiy manfaatlar hamda maqsadlar asosida shakllanib, kishilarning qalbidan chuqur o'rin oladi, faoliyatiga ta'sir etib, ularni mas'uliyatli vazifalarni bajarishga

safarbar etuvchi kuch ekanligi aniqlashtirildi. Tahlillar asosida vatanparvarlik davlat yashovchanligining va jamiyat rivojlanishining muhim ichki safarbarlik manbai, shaxsning faol fuqarolik qarashlari, uning o'z Vataniga fidokorona xizmat qilishga tayyorligi sifatida namoyon bo'luvchi ma'naviy asos ekanligi umumiy xulosa sifatida shakllantirildi.

Talabalarda vatanparvarlik fazilatini rivojlantirish buzg'unchi g'oyalarga qarshi tura oladigan mafkuraviy immunitetning shakllanishi bilan ham bog'liqligi asoslandi. Bunda vatanparvarlik fazilati rivojlangan talabanning mafkuraviy immuniteti kuchli bo'lishi, mafkuraviy immunitetga ega bo'lgan talabanning esa ma'naviyati yanada yuksalib borishiga zamin yaratishi ilmiy jihatdan dalillandi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Otamurotov S., Mamashokirov S., Xolbekov A., Lafasov M. Markaziy Osiyo: g'oyaviy jarayonlar va mafkuraviy tahdidlar. – Toshkent: IJOD DUNYOSI, 2001. – B. 18.
2. Freyd Z. Psixologiya bessoznatel'nogo: sbornik proizvedeniy / tuzuvchi, ilmiy muharrir, kirish so'zi muallifi M.G. Yaro-shevskiy. – Moskva: Prosveshcheniye, 1990. – 517 b.
3. Yusupov E. Inson kamolotining ma'naviy asoslari. – Toshkent: Universitet, 1998. – B. 148–164.
4. Harbiy xizmat axloqi. – Toshkent: "Sharq" nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi bosh tahririyati, 2004. – 110 b.
5. Ergashev B.E., Ne'matov B.M. Ma'naviy-axloqiy va harbiy tarbiyani takomillashtirish yo'llari. – Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlari Akademiyasi, 2004.
6. Tashanov A. Vayronkor g'oyalar va buzg'unchi mafkuralar (ma'naviyatga tahdid soluvchi illatlar). – Toshkent: Turon-zaminziyo, 2015. – 400 b.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
  - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
  - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
  - 13.00.03 Maxsus pedagogika
  - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
  - 13.00.07 Ta'limda menejment
  - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
  - 07.00.00 Tarix fanlari
  - 19.00.00 Psixologiya fanlari
  - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
  - 02.00.00 Kimyo fanlari
  - 03.00.00 Biologiya fanlari
  - 09.00.00 Falsafa fanlari
  - 10.00.00 Filologiya fanlari
  - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №3(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.